

ภาษิตรพีสิน : รายได้หลักของท้องถิ่น

ประชา เตรีตัน*

1. ความนำ

ทศวรรษที่ผ่านมา กระแสความต้องการให้มีการกระจายอำนาจทางการปกครองเกิดขึ้นในประเทศมีมาอย่างต่อเนื่อง จากประชาชนและฝ่ายการเมือง ถ้าจะมีผู้ใดหรือองค์กรใด ท้วงติงว่าไม่ควรเร่งรัดกระจายอำนาจจนกว่าจะมีความพร้อมของแต่ละท้องถิ่น ก็จะถูกตราหน้าว่าเป็นไดโนเสาร์บ้าง เต่าพันปีบ้าง ยิ่งถ้าผู้พูดเป็นคนของมหาดไทยก็ถูกตราหน้าว่าหวงอำนาจจนวกเข้าไปด้วย ในที่สุดก็ไม่สามารถทานกระแสได้ จึงเกิดการกระจายอำนาจให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. เกิดขึ้นทั่วประเทศ ชนิดมากที่สุดและรวดเร็วที่สุดในโลกก็ว่าได้ ทั้งนี้เพราะเป็นการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากกฎหมายบังคับให้เป็น มิได้เกิดจากความพร้อมของท้องถิ่นที่พร้อมจะเป็น

2. องค์ประกอบความพร้อมที่จะเป็นท้องถิ่นมีอะไรบ้าง

ประการแรกที่สุด ก็คือ ความพร้อมด้านฐานะการคลัง การจะยกท้องที่ใดให้เป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นควรต้องมีรายได้มากพอสมควรให้อยู่ในฐานะที่จะพึ่งตนเองได้ และมีรายได้มากพอที่จะใช้จ่ายอย่างน้อยที่สุดในรายจ่ายประจำที่จะต้องจ่ายเป็นเงินเดือนค่าจ้างแก่บุคลากรในสำนักงาน

ประการที่สอง ความพร้อมด้านประชาคม การจะเป็นท้องถิ่นได้ประชาชนในชุมชนต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างมีความรู้ความเข้าใจ คนในชุมชนให้ความสนใจที่จะควบคุมดูแลการดำเนินงาน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างจริงจัง ที่สำคัญประชาชนต้องมีคุณภาพคือไม่สามารถถูกชักนำและชี้นำด้วยอิทธิพลใด ๆ ได้

ประการที่สาม ความพร้อมด้านการบริหารและการจัดการ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น คณะผู้บริหาร ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาจะต้องเป็นคณะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารและการจัดการ

* ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง

กิจการของท้องถิ่น เพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขีดความสามารถในการออกระเบียบกฎหมายท้องถิ่นและรักษาบังคับใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้องไม่ผิดพลาด

3. วิเคราะห์ความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน

นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาจนถึงปัจจุบัน ทำให้เกิดหน่วยปกครองท้องถิ่นที่เรียกว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งสิ้น 6,397 ตำบล คงเหลือสภาตำบลที่ยังมีอยู่ยกฐานะ เหลือเพียง 567 ตำบลเท่านั้น (กรมการปกครอง, 2541)

จากจำนวน อบต. ที่มี 6 พันกว่าหน่วย ได้มีการจัดชั้น อบต. แบ่งออกเป็น 5 ชั้น (กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, 2540) โดยถือเกณฑ์รายได้เป็นหลัก จึงจำแนกชั้น อบต. ได้ดังนี้

อบต. ชั้น 1 คือ อบต. ที่มีรายได้ 20 ล้านบาทขึ้นไป	ปัจจุบันมี	78 แห่ง
อบต. ชั้น 2 คือ อบต. ที่มีรายได้ 12 - 20 ล้านบาท	ปัจจุบันมี	65 แห่ง
อบต. ชั้น 3 คือ อบต. ที่มีรายได้ 6 - 12 ล้านบาท	ปัจจุบันมี	138 แห่ง
อบต. ชั้น 4 คือ อบต. ที่มีรายได้ 3 - 6 ล้านบาท	ปัจจุบันมี	298 แห่ง
อบต. ชั้น 5 คือ อบต. ที่มีรายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท	ปัจจุบันมี	5,788 แห่ง

จะเห็นได้ว่า อบต. ทั่วประเทศกว่า 90% เป็น อบต. ชั้น 5 ซึ่งมีรายได้น้อยมาก จากการประมาณการรายจ่ายประจำชั้นต่ำที่ อบต. จะต้องจ่ายมีดังนี้ (กองการเจ้าหน้าที่ กรมการปกครอง, 2539)

1. ค่าตอบแทนประธาน อบต. เดือนละ 1,500 บาท 1 ปี	18,000 บาท
2. ค่าตอบแทนประธานสภา อบต. เดือนละ 1,500 ปีละ	18,000 บาท
3. เงินเดือนปลัด อบต. ระดับ 3 - 4 ปีละ	72,000 - 80,000 บาท
4. เงินเดือนพนักงานการเงินและบัญชี ระดับ 1 - 2 ปีละ	50,000 - 60,000 บาท
5. เงินเดือนช่างโยธา ระดับ 2 ปีละ	50,000 - 60,000 บาท
6. เงินเดือนเจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ระดับ 1 - 2 ปีละ	50,000 - 60,000 บาท
7. ค่าตอบแทนสมาชิก อบต. เดือนละ 500 บาท/คน ปีละ	6,000 บาท/คน
8. เบี้ยประชุมสมาชิก อบต. ปีละ 12 ครั้ง ครั้งละ 200 บาท/คน ปีละ	2,400 บาท

ฯลฯ

ยังไม่ับรายจ่ายประจำสำนักงานอื่น ๆ อีก โดยสรุปรายจ่ายประจำของ อบต. ชั้น 5 อย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 6 แสนบาทต่อปี

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ อบต. ชั้น 5 ส่วนใหญ่มีภาระรายจ่ายเป็นงบประจำมากจนเหลือเงินที่จะใช้เป็นบัพัฒนาหรือลงทุนเหลือน้อย บางแห่งไม่เหลือเลยก็มี

4. การจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น

รายได้ของท้องถิ่นมีโครงสร้างภาษีเหมือนกัน คือ ส่วนที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือน และที่ดิน ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ อากรฆ่าสัตว์ และส่วนที่รัฐจัดเก็บและจัดสรรให้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษียรถยนต์และล้อเลื่อน ในส่วนของเทศบาลจะมีภาษีการค้าเพิ่มขึ้นอีก 1 ประเภท

ในปีงบประมาณ 2540 ภาษีที่รัฐเป็นผู้จัดเก็บและจัดสรรให้แก่ท้องถิ่นทุกประเภท คิดเป็นเงินทั้งสิ้น สามหมื่นหนึ่งพันเจ็ดร้อยล้านบาทเศษ (ยังไม่รวมภาษียรถยนต์และล้อเลื่อนอีกประมาณ หนึ่งหมื่นล้านบาทเศษ)

ตารางที่ 1 สถิติการจัดสรรเงินภาษีแก่ท้องถิ่นปีงบประมาณ 2540

(ล้านบาท)

ประเภทท้องถิ่น	จำนวนท้องถิ่น	ภาษีสุรา	ภาษีสรรพสามิต	ภาษีมูลค่าเพิ่ม	ภาษีสรรพสามิตเฉพาะ	ภาษีการค้า	รวม	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1	312.51	971.40	879.95	1,735.28	130.60	11,947.74	38
เทศบาล	146	307.35	955.39	4,085.22	806.07	60.67	6,214.70	20
เมืองพัทยา**	1	3.62	11.25	7.41	-	-	22.28	0
สุขาภิบาล	984	439.82	1,367.14	796.18	156.64	11.79	2,771.57	9
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	75	441.46	1,341.51	983.91	194.14	14.61	2,975.63	9
อบต.*	6,397	1,891.16	5,909.08	-	-	-	7,800.24	25
รวม	7,604	3,395.92	10,555.77	14,670.67	2,892.13	217.67	31,732.16	100

หมายเหตุ : * ยังไม่ได้รับเงินจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตเฉพาะ และภาษีการค้า เนื่องจากรอการแก้ไขกฎหมาย

** เมืองพัทยาได้รับภาษีมูลค่าเพิ่ม สรรพสามิตเฉพาะ และภาษีการค้าโดยตรง

หากจะดูฐานะการคลังของหน่วยงานท้องถิ่นที่มีมานานก่อนองค์การบริหารส่วนตำบล จะเห็นได้ว่าสัดส่วนภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง รวมทุกหน่วยแล้วต่ำกว่าที่รัฐจัดเก็บให้ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 2 แสดงยอดภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บและที่รัฐจัดสรรให้

(หน่วยล้านบาท) **

ประเภทภาษี	เทศบาล (146 แห่ง)		สุขาภิบาล (984 แห่ง)		องค์การบริหารส่วนจังหวัด (75 แห่ง)	
	2538	2539	2538	2539	2538	2539
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	1,202.28	1,391.11	468.18	528.35	382.17	228.68
ภาษีบำรุงท้องที่	85.03	86.63	46.40	44.31	477.40	469.05
ภาษีป้าย	227.11	251.25	69.14	76.60	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
อากรฆ่าสัตว์	24.21	24.14	17.63	17.26	ไม่มีข้อมูล	ไม่มีข้อมูล
รวมภาษีท้องถิ่นจัดเก็บเอง	1,538.63	1,753.13	601.35	666.52	859.57	697.73
ภาษีการค้า	3,717.55	4,748.11	*729.43	*937.65	*696.54	*806.81
ภาษีสรา	271.03	317.81	374.08	435.98	1,442.86	1,103.56
ภาษีสรรพสามิต	795.16	942.38	1,211.83	1,286.87	4,756.06	3,345.50
รวมภาษีรัฐบาลจัดสรร	4,783.74	6,008.30	2,315.34	2,660.50	6,895.46	5,255.87
ภาษียรถยนต์และล้อเลื่อน	2,306.88	2,642.21	1,151.02	1,318.73	940.27	925.77
รวมภาษีอากรทั้งสิ้น	8,629.25	10,403.64	4,067.71	4,645.75	8,695.30	6,879.37

หมายเหตุ : * ในส่วนของสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มให้แทนภาษีการค้า

** แหล่งข้อมูล ส่วนการคลังท้องถิ่น และสำนักบริหารการปกครองท้องที่

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ภาษีส่วนที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองมียอดต่ำมาก หรือแม้แต่จะรวมกับภาษีที่รัฐจัดเก็บและจัดสรรให้แล้วก็ตาม ก็ยังมีรายได้ต่ำอยู่ เฉพาะเทศบาลทุกแห่ง สุขาภิบาลทุกแห่ง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่ง (ไม่รวม กทม.) ยอดภาษีในปี 2538 และ 2539 จัดเก็บได้เพียง 22,000 - 23,000 ล้านบาทเศษ เทียบกับงบประมาณแผ่นดินปี 2537 เป็นเงิน 768,300 ล้านบาท และปี 2539 เป็นเงิน 906,200 ล้านบาทแล้ว จะเห็นได้ว่าภาษีท้องถิ่นที่จัดเก็บได้ทุกประเภทรวมทุกท้องถิ่นแล้ว ยังมีไม่ถึง 5% ของงบประมาณแผ่นดิน **โครงสร้างภาษีท้องถิ่นปัจจุบันจึงเป็นโครงสร้างภาษีที่ไม่สามารถพัฒนาฐานะการคลังของท้องถิ่นให้เข้มแข็งได้**

ปรัชญาการปกครองของโลกยุคปัจจุบัน มี 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ ประชาธิปไตย และเผด็จการ ในระบอบประชาธิปไตยถือสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนเป็นสำคัญ ปัจเจกชนสามารถมีและครอบครองทรัพย์สินใด ๆ จะแสวงหาทำการค้า ทำกำไร หรือทำประโยชน์ใด ๆ ก็ได้ ตามกฎหมายกำหนด ตราบเท่าที่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข คือ การชำระภาษีให้กับรัฐ ดังนั้นในระบอบประชาธิปไตยหัวใจสำคัญของการ

ธำรงความเป็นรัฐและเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและความมั่นคง ฯลฯ ของประเทศ ก็คือ การเสียภาษี ที่ประชาชนต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่มีต่อรัฐหรือประเทศ

สำหรับประเทศไทยของเราปกครองโดยระบอบเสรีประชาธิปไตย ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ผู้เขียนกล่าวได้ว่าไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากไม่แพ้ประเทศต้นฉบับการปกครองในระบอบนี้

ปัญหาของประเทศไทยก็คือทุกคนมุ่งแสวงหา ต้องการสิทธิ ทุกคนต้องการเสรีภาพที่จะทำอะไรก็ได้ แต่ไม่ยอมรับหน้าที่ จะรับแต่ส่วนที่ได้ ส่วนที่ต้องเสียคือหน้าที่ไม่ยอมรับ จึงทำให้สังคมขาดระเบียบวินัย มีการละเมิดสิทธิและกระทบถึงเสรีภาพของผู้อื่น ประเทศได้รับความเสียหาย เกิดจากการเห็นแก่ตัวเห็นแก่ได้ ค้อโกง ไม่ว่าจะเอกชนต่อเอกชน หรือหลีกเลี่ยงหลบหลีกภาษีของเอกชนที่มีต่อรัฐ

หน้าที่สำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยคือ การเสียภาษี รัฐจะมีรายได้พัฒนาประเทศต่อเมื่อประชาชนในชาติรู้จักหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ไม่คดโกง หลบเลี่ยงภาษีที่รัฐจัดเก็บเสมือนเป็นการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่รัฐ ที่ยอมให้ปัจเจกชนถือครองทรัพย์สิน หาประโยชน์จากทรัพย์สิน (ในขณะที่ระบอบเผด็จการถือว่าทรัพย์สินต่าง ๆ ในประเทศเป็นของรัฐ) (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2539: 106-110)

ประชาชนทั้งหมดของไทยเรามีจำนวนประมาณ 60 ล้านคน ผู้ที่บรรลุนิติภาวะ และพ้นวัยการศึกษา คือ ผู้ที่มีอายุ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ควรต้องถือว่าเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลให้แก่รัฐ ดังนั้น จึงควรมีผู้เสียภาษีให้กับรัฐอย่างน้อย 20 ล้านคน ใน 60 ล้านคน

จากข้อมูลผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากร ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งหมดมีเพียงประมาณ 5 ล้านคนเศษ และนิติบุคคลประมาณ 3 แสนราย ในจำนวน 5 ล้านคน รวมข้าราชการซึ่งมีอยู่กว่า 1 ล้านคน รวมอยู่ด้วย จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ยังมีประชาชนในชาติหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่มาก ในหลักการแล้ว เจ้าของประเทศคือประชาชนผู้จ่ายภาษีเงินได้โดยตรงให้แก่รัฐ จึงทำให้ผู้เขียนเกิดความสงสัยว่า เจ้าของประเทศที่แท้จริงมีเพียง 5 ล้านคนเศษเท่านั้นหรือ

5. ข้อพิจารณาในการปรับปรุงระบบการหารายได้ของรัฐ

ในการหารายได้เพื่อเป็นงบประมาณดำเนินการพัฒนาประเทศ มีกลไกระบบภาษีทางอ้อมต่าง ๆ อีกมากมาย ผู้เขียนจะไม่ขอกล่าวถึง ส่วนที่ผู้เขียนจะเสนอเป็นข้อพิจารณาปรับปรุงระบบหารายได้ของรัฐ

จะนำเสนอในส่วนที่เป็นภาษีทางตรง คือ ภาษีที่ถือเป็นหน้าที่ ที่พลเมืองหรือประชาชนต้องมีหน้าที่เสียให้ กับรัฐ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรปรับปรุงมีดังนี้

5.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

รัฐควรออกเป็นกฎหมายให้ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่บรรลุนิติภาวะและมีความสามารถ สมบูรณ์ตามกฎหมาย ต้องมีบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ซึ่งหมายถึงต้องมีหน้าที่แสดงฐานะ อาชีพ รายได้ เป็นข้อมูลคำนวณภาษีต่อรัฐทุกปี ในอนาคตบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีอาจใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ของกรมการปกครอง ซึ่งกำหนดให้บุคคลมีเลขประจำตัวตั้งแต่มีการแจ้งเกิดแล้ว รัฐควรสร้างค่านิยมให้ เกิดขึ้นในสังคมว่า "ผู้ที่เป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริง คือ คนไทยที่มีหลักฐานการเสียภาษีให้กับรัฐเท่านั้น"

ผู้่านหลายคนอาจจะแย้งว่า ถ้าเช่นนั้น เด็ก เยาวชน คนชรา จะทำอย่างไร ก็ขอเรียนว่าไม่ต้อง ทำอย่างไร เพราะเด็กและคนชรา (ที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้) ซึ่งไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความ สามารถได้รับการยกเว้นอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามในกรณีของเด็กหรือเยาวชน รัฐสามารถสร้างค่านิยมให้กับ เด็กและเยาวชนตระหนักถึงหน้าที่ตั้งแต่ยังเล็กได้ด้วยการรณรงค์ว่า ใครอยากได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของประเทศที่ แท้จริง ยอมอดออมค่าขนมที่ผู้ปกครองให้ นำมาเสียภาษีให้กับรัฐคนละ 1 - 5 บาทต่อปี โดยรัฐจะออก ใบรับรองเป็นหลักฐานผู้เสียภาษีให้จะได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริง รัฐมิได้มุ่งหารายได้จากเด็กหรือ เยาวชนจากส่วนนี้ แต่รัฐมุ่งการปลูกฝังค่านิยมการรู้จักหน้าที่ให้กับเด็กหรือเยาวชน มิได้เป็นภาระบังคับอยู่ ที่ความสมัครใจ ผู้เขียนคิดว่าวิธีนี้จะเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้เยาวชนตระหนักถึงหน้าที่ของพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตยที่ดีได้ทางหนึ่ง ทั้งนี้ รวมถึงบุคคลทั่วไปที่คำนวณรายได้แล้วมีรายได้ไม่มากพอได้รับ การยกเว้น ไม่ต้องชำระภาษีก็ตาม แต่ถ้าต้องการได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริง จะชำระภาษีให้กับ รัฐเท่าใดก็ได้ สรุปโดยภาพรวมก็คือ คนไทยผู้ใดมีหลักฐานว่าเป็นผู้ชำระภาษีเงินได้โดยตรงให้กับรัฐ แม้ แต่ 1 บาทขึ้นไป สามารถยื่นดอกแสดงตนเป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริงได้อย่างเต็มภาคภูมิ และควร ประณามคนไทย บุคคลใดก็ตามที่หลบเลี่ยงและโกงการเสียภาษีให้กับรัฐ หนึ่ง การให้บริการของรัฐต่อ บุคคลทั่วไปที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ควรให้มีการตรวจสอบว่าบุคคลนั้นมีหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ให้แก่อรัฐ บ้างหรือไม่ หรือให้นำหลักฐานการเป็นผู้เสียภาษีเงินได้ให้กับรัฐเป็นหลักฐานประกอบการขอรับบริการจาก หน่วยงานของรัฐ ก็จะเป็นมาตรการการกระตุ้นให้บุคคลทั่วไปรู้จักหน้าที่เสียภาษีได้ทางหนึ่ง

5.2 ภาษีมรดก

รัฐควรออกกฎหมายให้บุคคลหรือนิติบุคคลผู้ได้รับทรัพย์สินจากกองมรดก มีหน้าที่เสียภาษีให้ กับรัฐ อัตรา 5-10% ของมูลค่าทรัพย์สิน อัตรามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับมูลค่าของมรดกที่ได้รับ คิดเป็น อัตราก้าวหน้า มีน้อยเสียน้อย มีมากเสียอัตรามาก ถ้ามูลค่าที่ได้รับไม่เกิน 1 แสนบาท ได้รับการยกเว้น

ภาษี เป็นต้น กฎหมายการจัดเก็บภาษีมรดกนี้ ได้มีรัฐบาลบางชุดพยายามออกหลายครั้งแล้วแต่ก็ยังไม่สำเร็จ หากสามารถออกกฎหมายนี้บังคับใช้ได้ รัฐจะมีรายได้เพิ่มขึ้น 2-5 หมื่นล้านบาทต่อปีเป็นอย่างน้อย ปัญหาอยู่ที่รัฐบาลจะมีความจริงจังต่อมาตรการออกกฎหมายฉบับนี้มากเพียงใด

5.3 ภาษีทรัพย์สิน (Property Tax)

รัฐควรออกกฎหมายกำหนดให้บุคคลและนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน มีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้กับรัฐ ภาษีทรัพย์สินเป็นการเก็บภาษีทางตรงที่หลบหรือหลีกเลี่ยงได้ยาก ภาษีตัวอื่นผู้เสียสามารถหลบเลี่ยงไม่ยอมเสียหรือเสียไม่ตรงความเป็นจริงได้ แต่ภาษีทรัพย์สินหลีกเลี่ยงได้ยาก เพราะเจ้าของต่างมีการจดทะเบียนนิติกรรมแสดงความเป็นเจ้าของ เช่น ที่ดิน โรงเรือน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ประเทศที่มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย มาตรฐานสากลจึงมีกฎหมายภาษีทรัพย์สินด้วยกันหมดทั้งสิ้น แม้แต่ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ ใต้หวัน ฯลฯ ล้วนแต่มีกฎหมายภาษีทรัพย์สิน แปลกที่ประเทศไทยไม่ยอมให้มีภาษีตัวนี้ ทั้ง ๆ ที่เป็นรายได้หลักสำคัญเสริมความเข้มแข็งฐานะการคลังของชาติหรือท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

รายได้หลักจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นในประเทศยุโรปและอเมริกา ก็พบว่ามีรายได้จากการเก็บภาษีทรัพย์สินเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้ารัฐมีนโยบายกระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงแล้ว การออกกฎหมายภาษีทรัพย์สินให้ท้องถิ่นจัดเก็บเป็นรายได้ของท้องถิ่นจึงเป็นมาตรการเสริมความเข้มแข็งฐานะการคลังให้กับท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

สำหรับประเทศไทย ข้อเท็จจริงก็มีกฎหมายจัดเก็บภาษี จากเจ้าของทรัพย์สินอยู่เหมือนกัน ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน เป็นต้น แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องมีช่องว่างของกฎหมาย ทำให้เจ้าของทรัพย์สินสามารถหลีกเลี่ยงการชำระภาษีไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้จัดเก็บได้น้อย ข้อบกพร่องที่ปรากฏจำแนกได้ดังนี้

5.3.1 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

เป็นภาษีที่จัดเก็บจากเจ้าของโรงเรือนและที่ดิน โดยประเมินชำระภาษีปีละครั้ง ตามค่ารายปีของทรัพย์สิน ในอัตราร้อยละ 12.5 ต่อปีของค่ารายปี ค่ารายปี หมายถึง จำนวนเงิน ซึ่งทรัพย์สินนั้น สมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ ดังนั้น ถ้าทรัพย์สินได้มีการให้เช่า เช่น บ้านหรืออาคารพาณิชย์ ห้องแถวต่าง ๆ ค่าเช่าตลอด 1 ปี ก็คือ ค่ารายปี

ข้อบกพร่องก็คือ ในกรณีทรัพย์สินนั้นไม่อาจคำนวณจากค่าเช่าได้ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเอง เช่น โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร บริษัท ห้างร้าน เจ้าของอาคารต่าง ๆ เป็นต้น ก็จะมีการหลีกเลี่ยงประเมินค่ารายปีที่ควรชำระภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้กรณีประเมินค่ารายปีจาก

ค่าเช่ามิได้กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจให้ตุลยพินิจได้อย่างกว้างขวาง เป็นเหตุให้เกิดช่องทางการหาประโยชน์จากเจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่ร่วมมือกับเจ้าของทรัพย์สินผู้ต้องการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีให้น้อย เป็นเหตุให้จัดเก็บภาษีโรงเรือนได้น้อย (พีระ บุญจริง, 2519: 1-2)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบภาษีที่จัดเก็บจากทรัพย์สินของไทย

(ล้านบาท)

ประเภทภาษี	เทศบาล (146 แห่ง)		สุขาภิบาล (984 แห่ง)		องค์การบริหารส่วนจังหวัด (75 แห่ง)	
	2538	2539	2538	2539	2538	2539
ภาษีโรงเรือนและที่ดิน	1,202.28	1,391.11	468.18	528.35	382.17	228.68
ภาษีบำรุงท้องที่	85.03	86.63	46.40	44.31	477.40	469.05
รวม	1,287.31	1,477.74	514.58	572.66	859.57	697.73
ภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน	2,306.88	2,642.21	1,151.02	1,318.73	940.27	925.77

ด้วยเหตุนี้เองทำให้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งควรเป็นภาษีหลักที่จะสร้างฐานะการคลังของท้องถิ่นให้เข้มแข็งกลับทำรายได้ให้แก่ท้องถิ่นไม่ได้มาก จากสถิติการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินในเขตเทศบาลทุกเทศบาลทั่วประเทศ 146 แห่ง (ยกเว้น กทม.) รวมกับสุขาภิบาล 984 แห่งทั่วประเทศ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอีก 75 แห่ง ทั้งหมดรวมกันจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินในปี 2539 ได้เพียง 2,148.14 ล้านบาทเท่านั้น ซึ่งที่จริงควรจะมากกว่าภาษีรถยนต์และล้อเลื่อนถึง 10 เท่าด้วยซ้ำ ในขณะที่การจัดเก็บภาษีรถยนต์และล้อเลื่อนของท้องถิ่น 3 รูปแบบดังกล่าวในปี 2539 (ไม่รวม กทม.) จัดเก็บได้รวม 4,886.71 ล้านบาท

5.3.2 ภาษีบำรุงท้องที่

เป็นภาษีที่กฎหมายพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 กำหนดให้บุคคลหรือนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของที่ดิน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมของปี มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ แต่ละปี จากราคาปานกลางของที่ดิน ตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ท้ายพระราชบัญญัติได้กำหนดไว้ เช่น ราคาที่ดิน ไร่ละ 4,500-5,000 บาท จะต้องเสียภาษีไร่ละ 25 บาท ต่อปี ราคาที่ดิน ไร่ละ 9,500-10,000 บาท จะต้องเสียภาษีไร่ละ 50 บาทต่อปี ราคาที่ดิน ไร่ละ 25,000-30,000 บาท จะต้องเสียภาษีไร่ละ 70 บาทต่อปี กรณีที่ดินมีราคาเกินกว่าไร่ละ 3 หมื่นบาท ต้องเสียภาษีดังนี้

- ราคาปานกลางที่ดิน 3 หมื่นบาทแรกเสีย 70 บาท

- ส่วนที่เกิน 3 หนึ่บาท ให้เสียทุก ๆ 10,000 บาท ต่อ 25 บาท เศษของ 1 หนึ่บาท ถ้าเกิน 5 หนึ่บาท ให้ถือเป็น 1 หนึ่บาท ถ้าไม่ถึง 5 หนึ่บาทให้ปัดเศษทิ้ง

ข้อบกพร่องของภาษีบำรุงท้องที่ก็คือ การประเมินราคากลางของที่ดินไม่ตรงกับข้อเท็จจริง การมอบหมายให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ (เดิมกรมสรรพากรเป็นผู้จัดเก็บ) ท้องถิ่นขาดข้อมูลและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และไม่กล้าเร่งรัดจัดเก็บให้ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากเกรงด้านฐานคะแนนเสียง และยังมีภาระหลีกเลี่ยงพยายามปรับประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยความร่วมมือของ เจ้าหน้าที่ให้เข้าช้อยกเว้น เพื่อเสียภาษีต่ำที่สุด กล่าวคือ จัดเก็บเฉลี่ยไร่ละ 5 บาท เป็นส่วนใหญ่

ข้อบกพร่องอีกประการหนึ่ง การประเมินราคากลางของที่ดินที่ต้องประกาศทุก 4 ปี เพื่อใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษี ครั้งหลังสุดเป็นราคาประเมินปี 2521-2524 หลังจากนั้นไม่มีการประเมินใหม่เลย รัฐบาลก็ให้ใช้อัตราเก่าตามเดิม มาจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีการประเมินใหม่ โดยให้ชลวไว้ก่อนเป็นเวลากว่า 16 ปีแล้ว ทำให้การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เก็บได้น้อยมาก จะเห็นได้ว่า (จากตารางที่ 2) ในปี 2539 การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ในเขตเทศบาล 146 แห่งทั่วประเทศ (ยกเว้น กทม.) จัดเก็บได้เพียง 86.63 ล้านบาท และในเขตสุขาภิบาล 984 แห่งทั่วประเทศ จัดเก็บได้เพียง 44.31 ล้านบาท และองค์การบริหารส่วนจังหวัด 75 แห่ง เก็บได้ 469.05 ล้านบาท ซึ่งแม้แต่ภาษีป้ายที่จัดเก็บจากแผ่นป้ายโฆษณาธรรมดาก็ยังจัดเก็บได้มากกว่าภาษีที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ กล่าวคือในเขตเทศบาล ภาษีป้ายจัดเก็บได้ 251.25 ล้านบาท ซึ่งมากกว่าภาษีที่ดิน (บำรุงท้องที่) ถึง 3 เท่า ย่อมแสดงให้เห็นได้อย่างเด่นชัดว่า มาตรการและประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ของท้องถิ่นยังมีต่ำ ยังหลบเลี่ยงไม่ตรงความเป็นจริงมีอยู่มาก

6. ภาษีทรัพย์สิน : รายได้หลักของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

จากการรายงานคณะสำรวจการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินที่มีในประเทศไทยของธนาคารโลก เมื่อปี 2517 พบว่ามีข้อบกพร่อง ความไม่เป็นธรรม ไร้สมรรถภาพในการจัดเก็บ และยังมีข้อเสนอให้มีการรวมหน่วยงานการจัดเก็บภาษีให้เป็นของรัฐบาลกลาง เพราะองค์กรของรัฐมีเครื่องมือและเจ้าหน้าที่ด้านวิชาการมากกว่า (World Bank for Reconstruction and Development 1974: 18 อ้างใน เดชา ประกาศสุภาพกร, 2535: 2)

กรมการปกครองจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติภาษีทรัพย์สินในปี พ.ศ. 2518 ทงกรมสรรพากรก็ได้เสนอร่างกฎหมายนี้ด้วย ในปีเดียวกัน แต่จนแล้วจนรอดก็ไม่สามารถผ่านสภาออกใช้ได้

ในปี พ.ศ. 2521 กองทุนการเงินระหว่างประเทศที่พวกเรารู้จักกันดีในปัจจุบันในนาม IMF (International Monetary Fund) ได้มีการพิมพ์รายงาน ซึ่งเสนอโดย John S.H. Robertson เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2521 เสนอให้รัฐบาลต้องมีระบบการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ในข้อเสนอได้เสนอให้มีสำนักงาน

กลางประเมินราคาที่ดิน มีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์จัดเก็บข้อมูล มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลพื้นฐานของที่ดิน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะสามารถใช้เป็นข้อมูลจัดเก็บภาษีทรัพย์สินและการวางแผนการปฏิรูปการเกษตรของประเทศได้ด้วย น่าเสียดายที่ข้อเสนอดังกล่าวไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลไทยเท่าที่ควร (เดชา ประกาศสุชาการ, 2535: 3)

ผู้เขียนเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่รัฐบาลไทยควรให้ความสนใจในการปรับปรุงกฎหมายภาษีทรัพย์สิน การที่รัฐมุ่งการกระจายอำนาจให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่ผ่านมา มุ่งเน้นแต่การปรับปรุงโครงสร้างอำนาจการปกครองและโครงสร้างองค์กร หัวใจหลักคือโครงสร้างภาษีปรับปรุงน้อยมาก ผู้เขียนได้ย้ำเสมอว่าหัวใจของการกระจายอำนาจคือ ฐานะการคลังของท้องถิ่น

7. แนวทางการออกกฎหมายภาษีทรัพย์สินของไทย

จากข้อบกพร่องการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินของไทยดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลควรรวมกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน กับพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ ให้เป็นกฎหมายฉบับเดียว เป็นพระราชบัญญัติภาษีทรัพย์สิน โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน มีหน้าที่ต้องเสียภาษีทรัพย์สิน
2. ทรัพย์สินที่จัดเก็บภาษี เน้นโรงเรือนและที่ดินเป็นหลัก
3. ทรัพย์สินของรัฐและของส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี
4. ผู้ครอบครองทรัพย์สินของรัฐ และได้ทำประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ครอบครองต้องมีหน้าที่เสียภาษี (เช่น เอกชนเช่าที่รัฐปลูกป่า หรือทำประโยชน์อื่น ๆ)
5. การคำนวณอัตราภาษีควรกำหนดจากมูลค่าของทรัพย์สิน โดยให้มีคณะกรรมการประเมินทุนทรัพย์ในแต่ละท้องถิ่น ทุก 4 ปี
6. โรงเรือนที่อยู่อาศัย มูลค่าไม่ถึง 3 แสนบาท ให้ได้รับการยกเว้นภาษี (ยกเว้นได้หลังเดียว) จะคิดภาษีตั้งแต่ส่วนที่เกิน 3 แสนบาทขึ้นไป
7. ที่ดินของเกษตรกรที่ทำการเกษตรด้วยตนเองได้รับลดหย่อนภาษี 50% แต่ไม่เกิน 30 ไร่
8. ที่ดินที่ปล่อยรกร้างว่างเปล่า ไม่ทำประโยชน์ เจ้าของที่ดินต้องเสียภาษีเพิ่มเป็น 2 เท่าจากอัตราปกติ
9. อัตราการเสียภาษีควรให้แต่ละท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดในอัตราระหว่าง 0.1-1.0% ของมูลค่าทรัพย์สิน

ข้อเท็จจริงในขณะนี้ กรมการปกครองเองก็ได้ร่างกฎหมายคล้าย ๆ กับภาษีทรัพย์สินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 โดยการรวมภาษีโรงเรือนและที่ดินกับภาษีบำรุงท้องที่เข้าด้วยกัน เป็นร่าง

พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ..... ซึ่งร่างกฎหมายฉบับนี้ก็คือ ภาษีทรัพย์สินนั่นเอง เพราะตามร่าง มาตรา 8 กำหนดชัดเจนว่า เจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ และยังให้นิยาม "ทรัพย์สิน" หมายถึง ที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ แต่หาเสียภาษีที่รัฐบาลหลายชุดไม่ให้ความสนใจ อย่างจริงจัง หากร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวออกบังคับใช้เป็นกฎหมายได้ เชื่อได้ว่าจะสามารถเพิ่มรายได้ให้ กับท้องถิ่นขึ้นสูงมาก

ผู้เขียนเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้ เพราะเป็นหลักวิธีการประเมินจัดเก็บภาษีโดยคำนวณเก็บ ตามมูลค่าของทรัพย์สิน ตามหลักภาษีทรัพย์สินของประเทศประชาธิปไตยมาตรฐานสากล แต่ผู้เขียนไม่ เห็นด้วยกับการกำหนดอัตราภาษีตามร่างกฎหมาย ซึ่งมาตรา 10 กำหนดอัตราภาษีไว้ดังตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 อัตราภาษีตามร่างกฎหมาย มาตรา 10

	เขตที่เจริญมาก	เจริญปานกลาง	เจริญน้อย
โครงสร้างที่ 1	0.095%	0.075%	0.055%
โครงสร้างที่ 2	0.080%	0.065%	0.050%
โครงสร้างที่ 3	0.065%	0.055%	0.045%
โครงสร้างที่ 4	0.055%	0.045%	0.035%
โครงสร้างที่ 5	0.045%	0.035%	0.025%

เขตเจริญมาก หมายถึง เทศบาลและเมืองพัทยา เขตเจริญปานกลาง หมายถึง สุขาภิบาล เขต เจริญน้อย หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับวิธีการกำหนดอัตราภาษีตามร่างกฎหมายดังกล่าว เพราะตามโครงสร้าง อัตราดังกล่าว ท้องถิ่นจะเก็บรายได้้น้อยมาก ไม่ต่างกับของเดิม เทียบกับของต่างประเทศภาษีทรัพย์สินมี อัตราตั้งแต่ 1% ขึ้นไปทั้งสิ้น และหลายประเทศต้องเสียภาษี 2 ต่อ เช่น ในสหรัฐอเมริกาเจ้าของทรัพย์สิน เสียภาษีทรัพย์สินให้กับ County แล้ว ก็ยังต้องเสียให้กับ City อีกด้วย อนึ่ง โดยเหตุที่การคำนวณจัด เก็บถือเอาตามมูลค่าทรัพย์สินเป็นหลักอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแบ่งเขตเจริญมาก เจริญปานกลาง และ เจริญน้อย เนื่องจากเขตเจริญมากมูลค่าทรัพย์สินก็ย่อมมาก เขตเจริญน้อยมูลค่าทรัพย์สินก็ย่อมน้อย อัตราภาษีควรเป็นอัตราเดียวคงที่ หากจะแบ่งควรแบ่งประเภทการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สินจะสมเหตุสม ผลกว่า

ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรปรับปรุงอัตราภาษีทรัพย์สินตามร่างกฎหมายดังกล่าวตามลักษณะการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สิน และก็นึกว่าไม่ต้องเอาแบบต่างประเทศ ซึ่งอย่างน้อยมีอัตรา 1% เราก็คิดแบบไทย ๆ ควรเป็นดังนี้

1. ที่ดินทำประโยชน์ด้านเกษตรกรรมพืชล้มลุก	0.1%
2. ที่ทำประโยชน์ด้านเกษตรกรรมพืชยืนต้น	0.2%
3. ที่ดินทำประโยชน์ด้านอุตสาหกรรม (ดูผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม)	0.5%
4. โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง (ดูการใช้ประโยชน์จากอาคาร)	0.1%
5. ที่ดินทำประโยชน์เป็นสนามกีฬาเชิงพาณิชย์	0.3%
6. ที่ดินเจ้าของปล่อยรกร้างว่างเปล่า	1.0%
7. โรงเรือนประกอบกิจการอุตสาหกรรมและสำนักงานนิติบุคคล (บริษัท, ห้างหุ้นส่วน ฯลฯ)	0.5%

จากตัวอย่างอัตราภาษีทรัพย์สินข้างต้น ถ้าผู้เขียนมีบ้านซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย หักค่าเสื่อมราคาแล้วมีมูลค่า 2 ล้านบาท ผู้เขียนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีปีละ 2 พันบาท เป็นต้น

ลักษณะการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงตัวอย่าง กฎหมายอาจจะกำหนดโดยละเอียดหรือโดยรอบกว้าง ๆ ก็ได้

8. ใครควรมีหน้าที่เป็นผู้จัดเก็บ

ผู้เขียนเห็นว่าควรให้รัฐหรือองค์กรของรัฐเป็นผู้จัดเก็บแล้วจัดสรรให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานของรัฐมีข้อมูลทรัพย์สินพร้อม มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถทางเทคนิคมากกว่า หน่วยงานที่ต้องทำหน้าที่ร่วมกันเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน ประกอบด้วย ที่ดินอำเภอ สรรพากรอำเภอ โดยให้อำเภอกำกับดูแล จะทำให้การจัดเก็บมีประสิทธิภาพมากกว่าให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ

การจัดสรรภาษีทรัพย์สิน จัดเก็บจากท้องถิ่นใดให้ตกเป็นรายได้ของท้องถิ่นนั้น แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า ควรจัดสรรให้แก่ท้องถิ่นเพียง 80% ของยอดจัดเก็บได้ ส่วนที่เหลืออีก 20% รัฐบาลควรสงวนไว้สำหรับอุดหนุนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยพึ่งตัวเองได้น้อย และใช้เป็นงบประมาณสนับสนุนด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น ส่งเสริมการศึกษาให้กับท้องถิ่นที่ด้อยศักยภาพ ซึ่งมีอยู่ไม่น้อยทั่วประเทศ เป็นต้น

9. บทสรุป

กล่าวโดยสรุป ประเทศที่ปกครองในระบบประชาธิปไตยจะมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศทุกด้านได้มากน้อยเพียงใดอยู่ที่ฐานะการเงินการคลังของชาติจะต้องเข้มแข็งมั่นคง และการเงินการคลังของ

ชาติจะเข้มแข็งมั่นคงได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกิจการค้าระหว่างประเทศและโครงสร้างการจัดเก็บภาษีทางตรงและทางอ้อมที่ถูกต้อง เป็นธรรม ประชาชนทุกคนต้องมีจิตสำนึกทำหน้าที่เสียภาษีอย่างตรงไปตรงมาให้กับรัฐ ถึงเวลาแล้วที่รัฐต้องมีหลักฐานที่จะใช้แสดงความเข้มแข็งของชาติอย่างมีเกียรติเต็มภาคภูมิ คนไทยผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของประเทศที่แท้จริง คือผู้ที่มีหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลให้กับรัฐเท่านั้น และถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการปฏิรูปภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลมีฐานะดีในสังคม นำมาเป็นงบประมาณในการพัฒนาประเทศ นั่นคือ การออกกฎหมายภาษีทรัพย์สิน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้เห็นการออกกฎหมายภาษีทรัพย์สินในรัฐบาลชุดนี้ ร่างกฎหมายกรมการปกครองก็ได้ร่างเตรียมไว้พร้อมแล้ว ในครั้งแรกเมื่อปี 2518 ครั้งหลังสุดในปี 2536 และก็ได้มีการเสนอให้รัฐบาลไปตั้งแต่ พ.ศ. 2537 จนถึงบัดนี้ผ่านไปหลายรัฐบาลแล้วก็ไม่ปรากฏผล ซึ่งมีผู้วิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่า กฎหมายภาษีทรัพย์สินนี้ถึงอย่างไรก็ไม่มีทางจะออกเป็นกฎหมายได้ เพราะคนในคณะรัฐบาลและสมาชิกวุฒิสภาล้วนแต่เป็นผู้มีทรัพย์สินมากมาย กฎหมายฉบับนี้จะออกมาได้อย่างไร ผู้เขียนยังมองในแง่ดีว่า นักการเมืองทุกคนส่วนใหญ่ลงสู่เวทีการเมืองแล้ว ก็มุ่งดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของบ้านเมืองมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ที่ผ่านมาแล้วก็ขอให้ผ่านไป ให้เริ่มต้นคิดใหม่ ร่างกฎหมายภาษีทรัพย์สินได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2518 จนถึงบัดนี้เป็นเวลากว่า 22 ปีแล้ว

รัฐบาลควรจะได้นำมาพิจารณาอย่างจริงจัง เพราะเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือจัดเก็บภาษีจากผู้มีฐานะดี นำมาใช้เป็นงบประมาณพัฒนาประเทศ เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือเสริมความเข้มแข็งด้านฐานะการคลังให้กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบการถือครองที่ดินและใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ ฯลฯ กฎหมายที่ดี มีประโยชน์ เป็นสิ่งที่ฝ่ายการเมืองควรเร่งรัดดำเนินการ ไม่ควรชล่าช้าเนิ่นนานมาถึงกว่า 20 ปี ผู้เขียนได้แต่ภาวนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ขอให้คำวิพากษ์วิจารณ์ทั้งหลายข้างต้นอย่าได้เป็นจริงเลยครับ

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. 2541. **ประกาศกรมการปกครอง เรื่อง แจ้งข้อมูลทางการปกครอง**. วันที่ 17 มีนาคม. กองการเจ้าหน้าที่ กองราชการส่วนตำบล สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2539. **รวมกฎหมายการบริหารงานบุคคลองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2540. **ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2540**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- เดชา ประภาสสุขการ. 2535. **"ระบบภาษีทรัพย์สินที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย"** เอกสารการศึกษาในเชิงปฏิบัติส่วนบุคคล : วิทยาลัยการปกครอง โรงเรียนนักปกครองระดับสูง. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- พีระ บุญจริง. 2519. **"การปรับปรุงภาษีทรัพย์สินของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย"** เอกสารวิจัยส่วนบุคคล : วิทยาลัยการปกครอง โรงเรียนนักปกครองระดับสูง. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2539. **คำอธิบายกฎหมายการคลัง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.